



# سرریز ترور یسم از مرزهای شرقی

## سلطه طالبان بر حکومت افغانستان امنیت ایران را پیش از پیش به خطر می اندازد

است. «کارشناسان معتقدند که چه دستگاه‌های اطلاعاتی اسرائیل نقش مستقیمی در این عملیات داشته باشند یا نه، این اقدام‌ها تأمین کننده منفعت آنها است، اما این موضوع باعث نمی‌شود که نقش داعش و زمینه‌های قدرت گرفتن بیشتر داعش در مرزهای شرقی ایران نادیده گرفته شود. عبدالمحمد طاهری معتقد است، تردیدی وجود ندارد که داعش به واسطه قدرت گرفتن طالبان تندرو در افغانستان مسئول عملیات تروریستی در کرمان است. وی می‌گوید: «افرقی نمی‌کند وقتی مرزهای ما ناامن باشد، چه دشمنان مستقیماً دخالت داشته باشند و چه نداشته باشند، این دشمنان هستند که از این ناامنی بهره‌برداری می‌کنند و خرسند می‌شوند. دست داعش و دست طالبان همان اهدافی را عملی می‌کند که دشمنان ایران در اسرائیل دنبال می‌کنند.» بسیاری از تحلیل‌گران معتقدند که حضور طالبان در شرق کشور فرصتی برای دشمنان ایران ایجاد کرده است تا از این طریق به امنیت ایران آسیب برسانند و با استفاده از این فرصت، ایران را تحت فشار قرار دهند. محسن روحی صفت، دیپلمات با سابقه ایران در افغانستان و پاکستان می‌گوید: «من معتقدم که با استمرار وضع موجود، در آینده ما شاهد اتفاق‌های زبان‌بارتر و مخرب‌تری از منشأ افغانستان علیه منافع و امنیت ملی ایران باشیم.» عبدالمحمد طاهری نیز می‌گوید: «اگر ما به جای ایجاد دیوارهای فیزیکی دنبال افزایش اشراف اطلاعاتی در مرزهای شرقی نباشیم، قطعاً شاهد ناامنی‌های بیشتر خواهیم بود.»

### طالبان چگونه با داعش همکاری می‌کند؟

طالبان از ابتدای قدرت گرفتن در افغانستان مرتباً این ادعا را تکرار کرده است که هیچ نیروی داعشی در افغانستان حضور ندارد. چند روز پس از واقعه تروریستی کرمان، ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی حکومت طالبان مدعی شد که داعش در این کشور سرکوب شده و توانایی آسیب رساندن به کشورهای دیگر را نیز از خاک افغانستان ندارد. محسن روحی صفت می‌گوید: «طالبان بارها اعلام کرده‌اند که هیچ داعشی در افغانستان وجود ندارد. سؤالی که پیش می‌آید این است که وقتی یک عملیات تروریستی در یک کشور همسایه با منشأ افغانستان رخ می‌دهد، مسئول این عملیات با کیست؟ اگر حرف طالبان را بپذیریم که داعش در افغانستان نیست، در نتیجه چه کسی جز طالبان مسئول چنین عملیاتی می‌باشد؟»

تحلیل‌گران معتقدند که همکاری‌هایی میان طالبان و داعش وجود دارد و طالبان تلاش می‌کند این همکاری‌ها را در خاک افغانستان از چشم جهانیان پنهان نگه دارد. محسن روحی صفت می‌گوید: «داعش و طالبان در جاهایی با یکدیگر رقابت می‌کنند و در نقاطی با هم همکاری می‌کنند. زمانی که طالبان در موضع اپوزیسیون بودند و دولت حاکم در کابل مبارزه مسلحانه می‌کردند، در آن دوره داعش در کنار طالبان حضور داشت و عملیات مشترکی را در مناطق تحت سلطه دولت مرکزی افغانستان انجام می‌داد. بعد از اینکه دولت مرکزی در افغانستان سقوط کرد و طالبان سر کار آمد، برادران و همکاران قدیمی طالبان در داعش با آنها همراه و همگام بودند، در نقاطی برخی از نیروهای داعش به عضویت طالبان درآمدند و در جاهایی هم همچنان به عملیات مستقل خود ادامه می‌دادند. تعداد زیادی از افراد بودند که ابتدا عضو داعش بودند، اما پس از قدرت گرفتن طالبان به مقام‌های بالا در امارت طالبان رسیدند و حتی والی شدند و بر عکس غنصری در طالبان بودند اما

تخریب زیادی علیه منافع و امنیت ملی ایران دارد. نیاز است که ادراک درستی از وضعیت افغانستان وجود داشته باشد. متأسفانه سیاستگذاران کنونی دولت در حوزه افغانستان شناخت کافی از این پدیده نداشتند و ندارند و دست‌کم گرفتن این پدیده، خطرات بسیار زیادی را برای ایران در پی خواهد داشت.» عبدالمحمد طاهری، راین فرهنگی پیشین ایران در کابل به «هم‌میهن» می‌گوید: «شکل‌گیری طالبان یعنی شکل‌گیری ناامنی در مرزهای ما و متأسفانه در داخل مرزهای ما. با قدرت گرفتن بیشتر طالبان و داعش خراسان در داخل مرزهای افغانستان ما روزبه‌روز شاهد ناامنی بیشتر و رفتارهای خشن‌تر از سوی گروه‌هایی هستیم که برای بقا از استراتژی خشونت پیروی می‌کنند.» عبدالمحمد طاهری با اشاره به سبیل مهاجرانی که به صورت روزمره از مرزهای شرقی وارد ایران می‌شوند، تأکید می‌کند: «بخشی از افرادی که به‌صورت غیرقانونی از مرزهای مشترک با افغانستان وارد خاک ایران می‌شوند، نیروهای افراطی طالبان و داعش هستند و هر آینه ممکن است مشکلات امنیتی برای ما ایجاد کنند.»

### حضور طالبان باعث ناامنی بیشتر در ایران می‌شود

کارشناسان معتقدند، در طول مدت دوسال‌ونیم قدرت گرفتن طالبان در افغانستان، انگیزه گروه‌های افراطی دیگر و گروه‌های تروریستی در منطقه افزایش پیدا کرده است. محسن روحی صفت می‌گوید: «مهم‌ترین پیامد قدرت گرفتن طالبان در افغانستان این بود که گروه‌های افراطی و تروریستی به این باور رسیدند که اگر طالبان به‌عنوان یک گروه افراطی می‌تواند قدرت را در یک کشور مستقل در اختیار بگیرد و برای خودش امارت اسلامی تشکیل دهد، ما هم می‌توانیم در کشورهای متبوع‌مان مثل ازبکستان، پاکستان، تاجیکستان، چین یا سین کیانگ حکومتی مشابه تشکیل دهیم.» وی معتقد است: «هیچ تردیدی نیست که قدرت گرفتن طالبان در افغانستان، انگیزه‌های بسیار قوی برای توسعه فعالیت‌های گروه‌های تروریستی در سراسر منطقه پدید بیاورد.» به اعتقاد این دیپلمات پیشین «اگر جمهوری اسلامی ایران تلاش می‌کرد تا نظام قبلی در افغانستان باقی بماند، به نظر من هزینه‌های کمتری نسبت به دوران حاکمیت طالبان به ایران تحمیل می‌شد.»

### دست داعش از آستین موساد

برخی رسانه‌ها و مقام‌های ایرانی در دو هفته‌ای که از واقعه تروریستی کرمان می‌گذرد، تأکید دارند که نباید در واکنش به این اقدام نقش اسرائیل و آمریکا را نادیده گرفت. روزنامه کیهان، روز ۱۶ دی‌ماه در ستون اخبار ویژه خود نوشت: «برخی مدعیان اصلاح‌طلبی ماموریت دارند، رژیم صهیونیستی و آمریکا را از جنایت تروریستی اخیر در کرمان تبرئه کنند.» عباس گلو، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی و رئیس گروه دوستی پارلمانی ایران و فلسطین نیز در گفت‌وگو با جماران تأکید کرد: «قطعاً... جنایت تروریستی کرمان به لحاظ نوع اقدام، سازماندهی و نیروهایی که وارد شدند با پشتیبانی اسرائیل و موساد انجام گرفته و تمامی شواهد و مکانیزم‌های انجام‌گرفته توسط تروریست‌ها حاکی از این موضوع

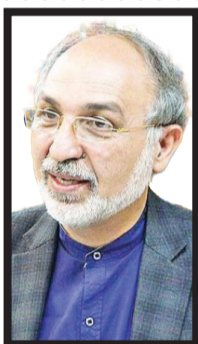


شهاب شهسواری  
خبرنگار گروه دیپلماسی

عملیات تروریستی چهارشنبه ۱۳ دی‌ماه در مراسم سالروز شهادت سردار سلیمانی در کرمان، بار دیگر نگرانی‌ها را در مورد ناامنی‌هایی که به دلیل قدرت گرفتن طالبان در افغانستان، ایران را تهدید می‌کند، افزایش داد. در دوسال‌ونیمی که از سلطه طالبان بر حکومت در کابل می‌گذرد، کارشناسان و تحلیل‌گران بارها هشدار داده‌اند که ماهیت طالبان و روابط این گروه با گروه‌های سلفی و تروریستی دیگر باعث تشدید ناامنی در ایران و دیگر کشورهای پیرامون افغانستان خواهد شد. در طول یک‌سال‌ونیم گذشته داعش مسئولیت سه عملیات تروریستی را در ایران بر عهده گرفته است که عملیات سوم در کرمان از نظر میزان تلفات بزرگترین عملیات تروریستی در ایران پس از انقلاب محسوب می‌شد. وزارت اطلاعات در بیانیه دومی که ۲۱ دی‌ماه منتشر کرد، تأیید کرد که دست‌کم یکی از دو عامل انتحاری عملیات تروریستی کرمان در افغانستان آموزش دیده است. در این بیانیه آمده بود که عامل انتحاری «در ماه‌های اخیر به شهر وان ترکیه عزیمت و پس از آن با عبور از ایران با کمک قاچاق‌برهای مستقر در مرزهای غربی و شرقی کشور، به افغانستان عزیمت نموده است. در آن جا به اردوگاه گروهک تروریستی داعش در استان بدخشان رفته، مدتی به آموزش‌تعلیم انحرافی و تکفیری داعش و دریافت آموزش‌های مختلف عملیاتی و تروریستی پرداخته و پس از چند ماه به ایران اعزام می‌شود.» ۲۶ مردادماه نیز وزارت اطلاعات در بیانیه‌ای دیگر تأیید کرده بود که عامل عملیات تروریستی شاهچراغ در ولایت بدخشان افغانستان آموزش دیده است.

با این حال گرایش خاصی در میان مقام‌های جمهوری اسلامی وجود دارد که تلاش می‌کنند پیکان اتهام را از سوی طالبان دور نگه دارند و اثر حکومت طالبان را در افزایش عملیات تروریستی در ایران نادیده بگیرند. حسن کاظمی قمی، نماینده ویژه رئیس‌جمهور و سفیر ایران در افغانستان درست یک هفته بعد از عملیات تروریستی کرمان به کابل سفر کرد و در دیدار با امیرخان متقی، وزیر خارجه امارت اسلامی (دولت خودخوانده گروه شبه‌نظامی طالبان در افغانستان) برای افزایش «همکاری همه‌جانبه» ایران و افغانستان اعلام آمادگی کرد.

محسن روحی صفت، دیپلمات با سابقه ایران در افغانستان و پاکستان در گفت‌وگو با «هم‌میهن» می‌گوید: «مسئولان جمهوری اسلامی درک کاملی از مخاطرات ناشی از قدرت طالبان در افغانستان نداشته و ندارند. این مخاطرات خیلی واضح و قابل پیش‌بینی نیست و با شاخص‌های عادی مرتبط با رفتار دولت‌های متعارف نمی‌توان ریسک همسایگی با طالبان را اندازه گرفت. اما افغانستان تحت حاکمیت طالبان به وضوح قابلیت آسیب و



محسن روحی صفت  
دیپلمات بازنشسته:

بین طالبان و داعش همکاری و رقابت وجود دارد. ممکن است هر جا طالبان صلاح بدانند و نخواهد که مستقیماً اقدام یا عملیاتی انجام دهد، با استفاده از نفوذ و اثری که در داعش دارند، نیروهای این گروه تروریستی را به سمتی هدایت کنند که در کشور همسایه مورد نظر دست به عملیات تروریستی بزنند



آنچه در این ستون می‌خوانید، دیدگاه‌های رسانه‌های خارجی است که صرفاً جهت اطلاع‌رسانی منتشر می‌شود و این دیدگاه‌ها موضع روزنامه «هم‌میهن» نیست.

# RS

## نگرانی کشورهای حاشیه خلیج فارس از تنش در دریای سرخ

در ۱۹ دسامبر، پنتاگون با ایجاد عملیات نگهبان رفا، با هدف بازآراندگی در مقابل حوثی‌ها در خط کشتیرانی در نزدیکی باب‌المندب، خط باریکی که یمن را از شاخ آفریقا جدا می‌کند، وارد عمل شد. حدود ۳۰ درصد از کل کانتینرهای جهان و تقریباً ۱۲ درصد تجارت جهانی از باب‌المندب عبور می‌کند. با این حال، عملیات نگهبان رفا نتوانست انصارالله را از ادامه حملات موشکی و پهنای خود باز دارد. این گروه به‌طور مداوم گفته است که این حملات به کشتی‌ها در سواحل یمن در صورتی پایان می‌یابد که اسرائیل حملات خود به غزه را متوقف کند. به جای استفاده از اهرم‌های آمریکا برای متقاعد کردن دولت اسرائیل برای موافقت با آتش‌بس در غزه، دولت بایدن به‌همراه بریتانیا در هفته گذشته مجموعه‌ای از حملات هوایی را علیه اهداف حوثی‌ها در سراسر یمن انجام داده و در عین حال به تأمین سلاح برای اسرائیل ادامه داده است. این حملات، اولین مداخله مستقیم نظامی ایالات متحده علیه حوثی‌ها از اکتبر ۲۰۱۶ بوده و تنش‌های منطقه‌ای را به‌گونه‌ای تشدید کرده که نزدیک‌ترین متحدان و شرکای عرب واشنگتن در خلیج فارس را نگران کرده است. به غیر از بحرین که به استرالیا، کانادا و هلند در ایفای نقش‌های غیرعملیاتی در این حملات آمریکایی بریتانیایی پیوست، سایر اعضای شورای همکاری خلیج فارس از مشارکت خودداری کرده‌اند. بیشتر آنها در خصوص تشدید تنش از سوی واشنگتن و لندن ابراز نگرانی کرده‌اند. حتی قبل از ۱۱ ژانویه، زمانی که موج اول حملات صورت گرفت، برخی از مقامات کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس به صراحت نسبت به این اقدام نظامی هشدار دادند. محمدبن عبدالرحمن آل ثانی، وزیر امور خارجه قطر، در کنفرانس مطبوعاتی مشترک با آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه ایالات متحده در ۷ ژانویه، نگرانی‌های خود را به وضوح بیان کرد. وی با بیان اینکه «ما هرگز اقدام نظامی را به‌عنوان یک راه‌حل نمی‌بینیم»، افزود: «حفاظت از خطوط کشتیرانی از طریق «ابزارهای دیپلماتیک»، «بهترین راه ممکن» خواهد بود. ۹ روز بعد، شیخ محمد، هنگام سخنرانی در مجمع جهانی اقتصاد در داووس، سوئیس، هشدار داد که حملات نظامی علیه حوثی‌ها در مهار عملیات انصارالله شکست خواهد خورد. او گفت: «ما باید به موضوع اصلی، که غزه است، بپردازیم تا همه چیز آرام شود... اگر فقط روی علائم تمرکز کنیم و مسائل واقعی را در مان نکنیم، راه‌حل‌ها موقتی خواهد بود.» عمان نیز که اغلب به‌عنوان میانجی ژئوپلیتیکی در منطقه عمل کرده است، اعلام کرد که مسقط «اتهامی می‌تواند استفاده از اقدام نظامی توسط کشورهای دوست را محکوم کند» و هشدار داد که حملات ایالات متحده و بریتانیا خطر بدتر شدن وضعیت منطقه را به‌دنبال می‌آورد. اما عضو شورای همکاری خلیج فارس که بیش از همه نگران تشدید تنش‌ها در خلیج عدن، جنوب دریای سرخ و یمن است، احتمالاً عربستان سعودی است. اواخر سال گذشته، ریاض از دولت بایدن خواست تا در واکنش به حملات انصارالله به کشتی‌ها در سواحل یمن خویشتنداری نشان دهد. پس از آغاز حملات آمریکا و انگلیس، وزارت امور خارجه عربستان سعودی خواستار «پرهیز از تشدید تنش» شد و در عین حال اشاره کرد که ریاض با «نگرانی بزرگ» وقایع را زیر نظر دارد. سعودی‌ها می‌خواهند آتش‌بس نزدیک به دوساله‌شان با حوثی‌ها حفظ شود. پادشاهی عربستان همچنین مصمم است تا اطمینان حاصل کند که تنش‌زدایی عربستان و ایران، که با میانجیگری عمان، عراق و چین در ماه مارس گذشته انجام شد، در جای خود باقی بماند. دیدگاه ریاض این است که مداخله نظامی ایالات متحده و بریتانیا در یمن تهدیدی برای تضعیف منافع هر دو طرف است. ریاض برای اطمینان از عدم سرگیری حملات انصارالله علیه عربستان سعودی، سعی کرده از حملات نظامی آمریکا و انگلیس در یمن در این ماه فاصله بگیرد. با این حال، با توجه به مشارکت منامه - هرچند به صورت اسمی - در حملات واشنگتن و لندن به اهداف حوثی‌ها و همچنین روابط عادی این کشور با اسرائیل، احتمال اینکه حوثی‌ها با هدف قرار دادن ناوگان پنجم نیروی دریایی آمریکا در بحرین مستقر است، تلافی کنند، وجود دارد. با توجه به اینکه تا چه حد حفاظت از امنیت ملی بحرین برای عربستان سعودی و دیگر کشورهای شورای همکاری خلیج فارس اولویت بالایی داشته باشد، چنین سناریویی خطر آسیب جدی به منافع ریاض را به همراه دارد.